

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ ΜΕΙΖΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια, στις 2 Οκτωβρίου 2024, με την εξής σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Πρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Μαρία Αθανασοπούλου, Ασημίνα Σαντοριναίου, Ευαγγελία-Ελισάβετ Κουλουμπίνη, Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα, Γεωργία Τζομάκα, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Βασιλική Προβίδη, Γεωργία Παπαναγοπούλου, Νεκταρία Δουλιανάκη, Αικατερίνη Μποκώρου, Αντιγόνη Στίνη, Βασιλική Πέππα, Γρηγόριος Βαλληνδράς, Κωνσταντίνα Σταμούλη, Δημήτριος Κοκοτσής, Χριστίνα Κούνα, Γεώργιος Παπαϊσιδώρου και Ιωάννης Βασιλόπουλος, Σύμβουλοι, εκτός από την Ελένη Λυκεσά, Αντιπρόεδρο και τη Δέσποινα Τζούμα, Σύμβουλο, που είχαν κώλυμα. Γραμματέας η Σταυρούλα Τσάλα, Επίτροπος του Ελεγκτικού Συνεδρίου στην Υπηρεσία.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Σταμάτιος Πουλής.

Για να δικάσει την από 16.7.2024 (Α.Β.Δ...../17.7.20) αίτηση αναίρεσης υπέρ του νόμου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Σταματίου Πουλή, ο οποίος παραστάθηκε αυτοπροσώπως.

Το Ελληνικό Δημόσιο, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, παραστάθηκε διά δηλώσεως, κατ' άρθρο 231 παρ. 1 του ν. 4700/2020, της Νομικής Συμβούλου του Κράτους Χρυσούλας Τσιαβού.

Με την αίτηση αυτή επιδιώκεται η αναίρεση υπέρ του νόμου της 1184/2023 απόφασης του Δευτέρου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε το Δικαστήριο άκουσε:

Τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας, ο οποίος ανέπτυξε και προφορικά την από 2.10.2024 έγγραφη γνώμη του, με την οποία πρότεινε την παραδοχή της από 16.7.2024 αίτησής του περί αναίρεσης υπέρ του νόμου της 1184/2023 απόφασης του Δευτέρου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε στις 12 Φεβρουαρίου 2025 σε τηλεδιάσκεψη, με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e-Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από τον Ιωάννη Βασιλόπουλο, Σύμβουλο, ο οποίος αποχώρησε σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 18 παρ. 5 του ν. 4820/2021.

**Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Αντιγόνης Στίνη και
Αφού σκέφθηκε κατά τον νόμο**

Αποφάσισε τα εξής:

1. Με την κρινόμενη αίτηση, για την άσκηση της οποίας δεν απαιτείται η καταβολή παραβόλου (άρθρο 308 παρ. 3 του ν. 4700/2020), ζητείται η αναίρεση υπέρ του νόμου, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 177 του ν. 4700/2020, της 1184/2023 απόφασης του Δευτέρου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, λόγω εσφαλμένης ερμηνείας και πλημμελούς εφαρμογής των άρθρων 242 παρ. 1 και 243 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν. 3463/2006, Α' 114), κατά το μέρος που με την αναιρεσιβαλλομένη έγινε δεκτό ότι στους προέδρους των σχολικών επιτροπών επιτρέπεται η καταβολή εξόδων παράστασης, με την αιτιολογία ότι, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 243 του ν. 3463/2006, οι σχολικές επιτροπές διέπονται εν γένει από τις διατάξεις του νόμου αυτού, συνεπώς και από το άρθρο 242 παρ. 1, το οποίο προβλέπει την καταβολή εξόδων παράστασης στον πρόεδρο διοικητικού συμβουλίου δημοτικού ν.π.δ.δ..

2. Ο ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο (...) και άλλες διατάξεις» (Α' 127) ορίζει στο άρθρο 165 ότι «Το ένδικο μέσο της αίτησης αναίρεσης επιτρέπεται μόνο κατά των οριστικών αποφάσεων των Τμημάτων του Δικαστηρίου», στο άρθρο 166 ότι «1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται από οποιονδήποτε μετείχε στη δίκη ενώπιον του Τμήματος (...), καθώς και ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου. 2. Η αίτηση αναίρεσης στρέφεται κατά των διαδίκων της δίκης, επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση», στο άρθρο 167 ότι «1. Η αίτηση αναίρεσης ασκείται μέσα σε προθεσμία εξήντα (60) ημερών, η οποία εκκινεί για το Δημόσιο, (...) από την περιέλευση της προσβαλλόμενης απόφασης σε αυτά. Το ίδιο ισχύει και για τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (...), στο άρθρο 170 ότι «Αναίρεση επιτρέπεται για: (...) (δ) εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή του νόμου (...), στο άρθρο 176 ότι «(...) 2. Αν γίνει δεκτή η αίτηση αναίρεσης για εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή του νόμου, η Ολομέλεια αποφασίζει περαιτέρω για την υπόθεση, εκτός αν αυτή χρήζει διερεύνησης κατά το πραγματικό της μέρος, οπότε την αναπέμπει στο αρμόδιο Τμήμα (...)» και στο άρθρο 177 ότι «1. Ο Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου δύναται κατ' εξαίρεση και μετά την παρέλευση της οικείας προθεσμίας να ασκεί αίτηση αναίρεσης υπέρ του νόμου. 2. Στην περίπτωση αυτή, αν γίνει δεκτή η αίτηση αναίρεσης, η απόφαση που αναιρεσιβάλλεται παραμένει αμετάβλητη».

3. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες σε συνδυασμό μεταξύ τους, συνάγεται ότι αίτηση αναίρεσης υπέρ του νόμου κατά οριστικών αποφάσεων των Τμημάτων του Δικαστηρίου μπορεί να ασκηθεί από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μεταξύ άλλων, και για εσφαλμένη ερμηνεία ή πλημμελή εφαρμογή από το δικάσαν Τμήμα διατάξεων νόμου. Από τη

γραμματική δε διατύπωση της διάταξης του άρθρου 177 παρ. 1 του ν. 4700/2020 προκύπτει ότι αίτηση αναίρεσης υπέρ του νόμου μπορεί, πλην άλλων, να ασκηθεί από τον Γενικό Επίτροπο Επικρατείας και μετά την πάροδο της 60νθήμερης προθεσμίας από την περιέλευση της αναιρεσιβαλλομένης σ' αυτόν, με αποτέλεσμα αυτή να καθίσταται απρόθεσμη. Εξάλλου, δοθέντος ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση παραμένει αμετάβλητη, η απόφαση επί της αίτησης αναίρεσης υπέρ του νόμου δεν επάγεται έννομες συνέπειες για τους διαδίκους στη δίκη ενώπιον του Τμήματος και, συνεπώς, η Ολομέλεια δεν αποφασίζει περαιτέρω για την υπόθεση, ούτε την αναπέμπει στο δικάσαν Τμήμα, σε περίπτωση παραδοχής του λόγου αναίρεσης για εσφαλμένη ερμηνεία και πλημμελή εφαρμογή του νόμου. Για το λόγο αυτό, η αίτηση αναίρεσης υπέρ του νόμου δεν στρέφεται κατά των διαδίκων της δίκης επί της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση, ούτε συνιστά προϋπόθεση για το παραδεκτό της σχετικής συζήτησης η προηγούμενη κοινοποίηση αντιγράφου της στους διαδίκους της δίκης αυτής, οι οποίοι και δεν απαιτείται να κλητευθούν προκειμένου να παραστούν κατά τη συζήτηση. Δεδομένων αυτών, ως εκ της φύσης της αίτησης αναίρεσης υπέρ του νόμου ως ιδιόρρυθμης δικαστικής προσφυγής που αποβλέπει στην, για λόγους δημόσιου συμφέροντος, άρση νομικών σφαλμάτων χάριν της ομοιόμορφης ερμηνείας των κανόνων δικαίου και της ενότητας της νομολογίας, και ως εκ της μη επαγωγής, ενόψει των ανωτέρω, συνεπειών για τα πρόσωπα που διετέλεσαν διάδικοι στη δίκη κατά την οποία εκδόθηκε η με αυτή προσβαλλόμενη απόφαση (ΕλΣυν Ολ. 4932/2013, ΣτΕ Ολ. 267, 268/2021, 2656/2019, 1818, 778/2018, 670/2012, 3122, 3078/2010, 1410/2008), η κρινόμενη αίτηση, που υπογράφεται από τον Γενικό Επίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο και ασκήθηκε μετά την πάροδο 60 ημερών από την περιέλευση της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης σε αυτόν (βλ. την από 26.3.2024 έκθεση επίδοσης του γραμματέα του Δευτέρου Τμήματος Ιωάννη Αθανασόπουλου), είναι τυπικώς δεκτή και πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω ως προς την ουσία της, η δε συζήτηση νομίμως χωρεί με την παρουσία του Ελληνικού Δημοσίου, το οποίο είχε διατελέσει διάδικος στη δίκη επί της οποίας εκδόθηκε η αναιρεσιβαλλομένη και απολειπόμενων των λοιπών διαδίκων, των οποίων, εξάλλου, δεν απαιτείτο κλήτευση, όπως προαναφέρθηκε (ΣτΕ 1818, 778/2018, 670/2012).

4. Ο ν. 1894/1990 «Ακαδημία Αθηνών και άλλες εκπαιδευτικές διατάξεις» (Α' 110), ορίζει στο άρθρο 5 ότι «1. (...) 8. Συνιστώνται δημοτικά ή κοινοτικά νομικά πρόσωπα με την επωνυμία “Σχολικές Επιτροπές”, διεπόμενα από το π.δ. 323/1989. Κάθε σχολική επιτροπή καλύπτει ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, όπως αυτές εκτιμώνται από τον αντίστοιχο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Στη διοίκηση των σχολικών επιτροπών μετέχουν υποχρεωτικά οι διευθυντές των αντίστοιχων σχολείων, από ένας εκπρόσωπος των αντίστοιχων συλλόγων γονέων, εφόσον υπάρχουν τέτοιοι σύλλογοι και εκπρόσωπος των

μαθητικών κοινοτήτων για τα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (...) 9. Έργο κάθε σχολικής επιτροπής είναι η διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τις αντίστοιχες διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων (...) 11. Οι σχολικές επιτροπές της παρ. 8 του παρόντος άρθρου εξαιρούνται της υποχρέωσης εφαρμογής των διατάξεων του Ν.Δ. 496/1974 “περί λογιστικού Ν.Π.Δ.Δ.”. Ο τρόπος και η διαδικασία πραγματοποίησης, δικαιολόγησης, ελέγχου και απόδοσης των κάθε είδους εσόδων και εξόδων των οργάνων αυτών καθορίζονται, κατ’ απόκλιση των διατάξεων του π.δ. 76/1985 (ΦΕΚ 27/Α/ 1.3.85), με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (...)).

5. Περαιτέρω, ο ν. 3463/2006 «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων» (Α’ 114), εφεξής «ΚΔΚ», ορίζει, μεταξύ άλλων, τα σχετικά με τη σύσταση (άρθρο 239), τη διοίκηση (άρθρο 240), τη συγχώνευση και κατάργηση (άρθρο 241) των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, στο δε άρθρο 242 ορίζει ότι «1. Στον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου του νομικού προσώπου επιτρέπεται να καταβάλλονται έξοδα παράστασης, ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού ή κοινοτικού συμβουλίου, όταν ο οικονομικός απολογισμός του προηγούμενου έτους υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες ευρώ (300.000 Ε). Το ύψος των εξόδων παράστασης καθορίζεται με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών, μετά από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων Ελλάδας. Τα ανωτέρω έξοδα δεν μπορούν να υπερβαίνουν το πενήντα τοις εκατό (50%) των αντίστοιχων του οικείου Δημάρχου ή Προέδρου της Κοινότητας (...)» και στο άρθρο 243 ότι «1. Σε κάθε Δήμο ή Κοινότητα για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων, που βρίσκονται στα διοικητικά τους όρια, συνιστώνται νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με την επωνυμία “Σχολικές Επιτροπές”, οι οποίες διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος και τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 1894/1990 (ΦΕΚ 110 Α’), όπως κάθε φορά ισχύει. 2. Στη Διοίκηση των σχολικών επιτροπών μετέχουν υποχρεωτικά οι διευθυντές των αντίστοιχων σχολικών μονάδων, ένας εκπρόσωπος των οικείων συλλόγων γονέων, εφόσον λειτουργούν αντίστοιχοι σύλλογοι και

εκπρόσωπος των μαθητικών κοινοτήτων για τα σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (...) 3. Κάθε σχολική επιτροπή καλύπτει ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας ή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, όπως αυτές εκτιμώνται από τον αντίστοιχο Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Στις περιπτώσεις συστέγασης άλλων σχολικών μονάδων και Ι.Ε.Κ. σε διδακτήριο ή συγκρότημα συγκροτείται ενιαία σχολική επιτροπή, στην οποία συμμετέχει και ο Διευθυντής του Ι.Ε.Κ.. 4. Έργο κάθε σχολικής επιτροπής είναι η Διαχείριση των πιστώσεων που της διατίθενται για την κάλυψη των δαπανών λειτουργίας των αντίστοιχων σχολείων (θέρμανσης, φωτισμού, ύδρευσης, τηλεφώνου, αποχέτευσης, αγοράς αναλώσιμων υλικών κ.λπ.), η αμοιβή καθαριστριών, η εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρηση των αντίστοιχων σχολείων και του κάθε είδους εξοπλισμού τους, η εισήγηση προς τις αντίστοιχες διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για τον εφοδιασμό από τον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων των αντίστοιχων σχολείων με έπιπλα και εξοπλιστικά είδη και από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με βιβλία για τις αντίστοιχες σχολικές βιβλιοθήκες, η Διαχείριση των εσόδων από την ενδεχόμενη εκμετάλλευση των σχολικών κυλικείων, καθώς και η λήψη κάθε άλλου μέτρου που κρίνεται αναγκαίο για τη στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων (...)» και στο άρθρο 244 ότι «1. Λιμενικά Ταμεία που συνιστώνται, ως δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, κατά τις διατάξεις του άρθρου 28 του ν. 2738/1999 (ΦΕΚ 180 Α΄) λειτουργούν σύμφωνα με τις ρυθμίσεις των άρθρων 239 επόμενα και τις ειδικότερες προβλέψεις του παρόντος (...)». Στην οικεία δε αιτιολογική έκθεση αναφέρεται, μεταξύ άλλων, επί του άρθρου 243, ότι «Με το άρθρο 243 του παρόντος σχεδίου προσδιορίζεται η σύνθεση και η συγκρότηση του διοικητικού συμβουλίου των σχολικών επιτροπών, καθώς και η λειτουργία και το έργο αυτών των δημοτικών και κοινοτικών νομικών προσώπων. Το άρθρο αυτό αποτελεί ειδικότερη ρύθμιση σε σχέση με τα λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα των άρθρων 239 επ. Στο ίδιο άρθρο ενσωματώνονται και οι διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 1894/1990 (ΦΕΚ 110 Α΄), που αποτελεί και το βασικό θεσμικό πλαίσιο που διέπει την λειτουργία τους (...)».

6. Εξάλλου, ο ν. 3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (Α΄ 87) ορίζει στο άρθρο 103 ότι «1. Κάθε δήμος μπορεί να συνιστά ή να έχει: α) Έως δύο (2) νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ένα για τους τομείς αρμοδιοτήτων κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης και παιδείας και ένα για τους τομείς πολιτισμού, αθλητισμού και περιβάλλοντος, όπως αυτοί προβλέπονται στο άρθρο 75 του ν.3463/2006, όπως ισχύει. Εάν ο δήμος διαθέτει κοινωφελή επιχείρηση τότε μπορεί να έχει έως ένα (1) νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου. Στους δήμους με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων, μπορεί να λειτουργούν έως δύο (2) νομικά πρόσωπα για καθέναν από τους τομείς αρμοδιοτήτων που αναφέρονται

στο προηγούμενο εδάφιο. β) Ένα νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου για τη διοίκηση και διαχείριση ζώνης λιμένα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. 2. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που περιέρχονται στο νέο δήμο σύμφωνα με το ανωτέρω άρθρο, συγχωνεύονται υποχρεωτικά σε ένα νομικό πρόσωπο για καθέναν από τους τομείς αρμοδιότητας που προβλέπονται στην περίπτωση α' της προηγούμενης παραγράφου. Ειδικά για τις σχολικές επιτροπές, αυτές συγχωνεύονται σε δύο νομικά πρόσωπα, ένα για τις σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και ένα για τις σχολικές μονάδες της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Στους δήμους με πληθυσμό άνω των τριακοσίων χιλιάδων (300.000) κατοίκων μπορεί να συσταθούν αντίστοιχες σχολικές επιτροπές για καθεμία δημοτική κοινότητα. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη λειτουργία των σχολικών επιτροπών, την κατανομή των πιστώσεων, τον τρόπο και τη διαδικασία πραγματοποίησης, δικαιολόγησης και ελέγχου των πάσης φύσεως εσόδων και εξόδων, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια (...)).

7. Κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω διάταξης εκδόθηκε η υπ' αρ. 8440/2011 απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης «Καθορισμός λειτουργίας των Σχολικών Επιτροπών και ρύθμιση οικονομικών θεμάτων αυτών» (ΦΕΚ 318/Β'/25-2-2011), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, η οποία ορίζει στο άρθρο 1 ότι «1. α. Οι σχολικές επιτροπές είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που διοικούνται από διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο μετέχουν έως δεκαπέντε (15) μέλη, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 103 παρ. 2 του ν. 3852/2010 και του άρθρου 240 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (...)), στο άρθρο 3 ότι «1. Οι Σχολικές Επιτροπές δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις του Β.Δ. 17- 5/15.6.1959 (ΦΕΚ 114 Α') "Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων", όπως ισχύει καθώς και του Ν.Δ. 496/1974 "περί λογιστικού των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου" και δεν υποχρεούνται σε σύνταξη προϋπολογισμού (...) 5.α. Για κάθε εισπραττόμενο υπέρ των Σχολικών Επιτροπών έσοδο εκδίδεται τριπλότυπο είσπραξης (στελέχος, απόκομμα και πρωτότυπο). β) Η είσπραξη ενεργείται από τον πρόεδρο της σχολικής επιτροπής ή από τον εξουσιοδοτημένο με απόφαση του Δ.Σ. της επιτροπής μέλος της ή άλλο πρόσωπο (...) 7. α. Κάθε χρηματικό ποσό που εισπράττεται από τη σχολική επιτροπή κατατίθεται μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την είσπραξή του σε λογαριασμό τραπεζής. Η κατάθεση ενεργείται στο όνομα της σχολικής επιτροπής και τηρείται βιβλιάριο καταθέσεων και αναλήψεων ή, εφόσον δεν παρέχεται τέτοιο από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, τηρείται μηνιαία κατάσταση κίνησης λογαριασμού. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της σχολικής επιτροπής ορίζεται ο οικονομικός διαχειριστής του νομικού προσώπου και ο αναπληρωτής του, σε περίπτωση νομίμου κωλύματος. β. Κάθε πράξη επί των τραπεζικών λογαριασμών της σχολικής επιτροπής ενεργείται από τον οικονομικό διαχειριστή του νομικού προσώπου ή τον αναπληρωτή του, σε περίπτωση νομίμου

κωλύματος, οι οποίοι καθίστανται δημόσιοι υπόλογοι (...) 8. α. Με απόφαση της σχολικής επιτροπής, μετά την απόφαση κατανομής των ποσών των τακτικών και πρόσθετων επιχορηγήσεων, προσδιορίζεται το ποσό που τίθεται στη διάθεση κάθε σχολικής μονάδας για την αντιμετώπιση άμεσων λειτουργικών αναγκών. Το ποσό αυτό κατατίθεται σε τραπεζικό λογαριασμό, ο οποίος τηρείται με δικαιούχο τη σχολική επιτροπή με προσθήκη του ονόματος της αντίστοιχης σχολικής μονάδας. Το διοικητικό συμβούλιο της σχολικής επιτροπής εξουσιοδοτεί τον διευθυντή ή τον εκτελούντα χρέη διευθυντή της σχολικής μονάδας, καθώς και τους νόμιμους αναπληρωτές τους, να προβαίνουν σε κάθε κίνηση του τραπεζικού λογαριασμού που κρίνεται απαραίτητη για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών των μονάδων τους κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Εξουσιοδοτήσεις μεμονωμένων κινήσεων υπογράφονται από τον οικονομικό διαχειριστή ή τον αναπληρωτή του. Τα εξουσιοδοτημένα για την κίνηση του λογαριασμού πρόσωπα καθίστανται δημόσιοι υπόλογοι (...) 9. α. Για οποιαδήποτε πληρωμή δαπάνης που ενεργείται από τον πρόεδρο της Σχολικής Επιτροπής ή εξουσιοδοτημένο πρόσωπο ή από τον Διευθυντή του σχολείου απαιτείται να υπάρχει αντίστοιχο δικαιολογητικό, όπως τιμολόγια, ή άλλο παραστατικό του ΚΒΣ» και στο άρθρο 5 ότι «Για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται ειδικώς στη παρούσα εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του Κ.Δ.Κ. (ν. 3463/2006)».

8. Τέλος, ήδη ο ν. 5056/2023 «Αναμόρφωση του συστήματος διακυβέρνησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, κατάργηση νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου δήμων (...) και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Εσωτερικών» (Α' 163) ορίζει στο άρθρο 27 ότι «1. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συστήθηκαν με οποιονδήποτε τρόπο από Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού και λειτουργούν σύμφωνα με τα άρθρα 239 έως 242 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)], καταργούνται αυτοδικαίως την 31η.12.2023 και οι αρμοδιότητές τους ασκούνται από την 1η.1.2024 από τον οικείο δήμο. Με πράξη του Γραμματέα της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως εντός ενός (1) μηνός από την ως άνω ημερομηνία διαπιστώνεται η κατάργησή τους (...)», στο άρθρο 28 ότι «1. Από την 30ή.6.2024 οι αρμοδιότητες των Ν.Π.Δ.Δ. «Σχολικές Επιτροπές» της παρ. 2 του άρθρου 103 του ν. 3852/2010 (Α' 87) ασκούνται από τον οικείο δήμο. 2. Το άρθρο 27 εφαρμόζεται αναλόγως και για τις σχολικές επιτροπές (...) 5. Με διαπιστωτική πράξη του Γραμματέα της οικείας αποκεντρωμένης διοίκησης, ύστερα από απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου, η οποία λαμβάνεται έως τις 31.3.2024, μπορούν να εξαιρούνται από την εφαρμογή του παρόντος σχολικές επιτροπές σε δήμους στους οποίους λειτουργούν συνολικά περισσότερες από εκατό (100) σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Η οικονομική λειτουργία των διατηρούμενων επιτροπών εποπτεύεται υποχρεωτικά από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών του δήμου, ο οποίος: α) υποβάλλει, τουλάχιστον σε

τριμηνιαία βάση, συνοπτικό απολογισμό εσόδων και εξόδων και κατάσταση βασικών στοιχείων ισολογισμού (απαιτήσεων, διαθεσίμων και υποχρεώσεων) στη δημοτική επιτροπή και β) μεριμνά για τη μηνιαία ενημέρωση των βάσεων δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών με τα οικονομικά στοιχεία τους», στο άρθρο 30 ότι «1. Το δημοτικό συμβούλιο, με απόφασή του, δύναται να συστήνει επιτροπές για την εύρυθμη άσκηση των αρμοδιοτήτων των καταργούμενων νομικών προσώπων σύμφωνα με το παρόν Μέρος. Στα μέλη των επιτροπών αυτών δεν παρέχεται αμοιβή ή άλλη αποζημίωση, πλην των εξόδων κίνησης που καταβάλλονται στον πρόεδρο αυτών σύμφωνα με την υποπαρ. Δ'9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94). Στις επιτροπές αυτές, στις οποίες δύνανται να συμμετέχουν και μη αιρετά μέλη, ως πρόεδρος ορίζεται δημοτικός σύμβουλος ή πρόσωπο εγνωσμένου κύρους, με συναφή με το αντικείμενο της επιτροπής εμπειρία. Για θέματα αρμοδιοτήτων των καταργούμενων σχολικών επιτροπών συστήνονται υποχρεωτικά έως δύο (2) επιτροπές σε κάθε δήμο ή μία (1) επιτροπή ανά δημοτική κοινότητα, αποκλειστικά στους δήμους με πληθυσμό άνω των εκατό χιλιάδων (100.000) κατοίκων. Στις επιτροπές του προηγούμενου εδαφίου μετέχει υποχρεωτικά ένας διευθυντής σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του οικείου δήμου ή δημοτικής κοινότητας αντίστοιχα, και ένας εκπρόσωπος της αντίστοιχης ένωσης γονέων ή όπου δεν υπάρχει, ένας εκπρόσωπος των υφισταμένων συλλόγων γονέων, κατά προτεραιότητα μεγέθους σε μαθητικό δυναμικό, με τους αναπληρωτές τους. Κατά τις συνεδριάσεις της ανωτέρω επιτροπής, όταν συζητούνται θέματα που αφορούν μια συγκεκριμένη σχολική μονάδα, δύναται να καλείται επιπλέον ο οικείος διευθυντής (...)), στο άρθρο 31 ότι «Δεν επιτρέπεται η ίδρυση νομικών προσώπων από Ο.Τ.Α. α' βαθμού τα οποία συστήνονται σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 3852/2010 (Α' 87), καθώς και με τα άρθρα 239, 243 και 254 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων [ν. 3463/2006 (Α' 114)]» και στο άρθρο 52 ότι «(...) 3. Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται θέματα σχετικά με τη λειτουργία και την οικονομική διαχείριση των σχολικών επιτροπών που διατηρούνται σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 28, καθώς και κάθε αναγκαίο ζήτημα για την εφαρμογή της (...)).».

9. Κατ' εξουσιοδότηση της ανωτέρω διάταξης ήδη εκδόθηκε η 45120/2024 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών «Ρύθμιση θεμάτων λειτουργίας και οικονομικής διαχείρισης των σχολικών επιτροπών» (ΦΕΚ 3229/Β'/6.6.2024), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, η οποία ορίζει στο άρθρο 1 ότι «1. α) Οι σχολικές επιτροπές είναι δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που συστάθηκαν βάσει της παρ. 2 του άρθρου 103 του ν. 3852/2010, όπως ισχύει και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 240 και 243 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, όπως ισχύουν (...)), στο άρθρο 3 ότι «1. Οι σχολικές επιτροπές δεν εφαρμόζουν τις διατάξεις του β.δ. 17-5/15.6.1959 «Περί οικονομικής διοικήσεως και λογιστικού των Δήμων και Κοινοτήτων» (Α' 114),

όπως ισχύει, του ν.δ. 496/1974 «Περί Λογιστικού των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου» (Α' 204) καθώς και του ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) και δεν υποχρεούνται σε σύνταξη προϋπολογισμού (...) 5. α) Για κάθε εισπραττόμενο υπέρ των σχολικών επιτροπών έσοδο εκδίδεται τριπλότυπο είσπραξης (στέλεχος, απόκομμα και πρωτότυπο). β) Η είσπραξη ενεργείται από τον/την πρόεδρο της σχολικής επιτροπής ή από το εξουσιοδοτημένο με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της επιτροπής μέλος της ή άλλο πρόσωπο (...) 7. α) Κάθε χρηματικό ποσό που εισπράττεται από τη σχολική επιτροπή κατατίθεται μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την είσπραξή του σε λογαριασμό τραπεζής. Η κατάθεση ενεργείται στο όνομα της σχολικής επιτροπής και τηρείται βιβλιάριο καταθέσεων και αναλήψεων ή, εφόσον δεν παρέχεται τέτοιο από το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, τηρείται μηνιαία κατάσταση κίνησης λογαριασμού. Με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της σχολικής επιτροπής ορίζεται ο/η οικονομικός/ή διαχειριστής/διαχειρίστρια του νομικού προσώπου και ο/η αναπληρωτής/αναπληρώτρια του, σε περίπτωση νόμιμου κωλύματος. β) Κάθε πράξη επί των τραπεζικών λογαριασμών της σχολικής επιτροπής ενεργείται από τον/την οικονομικό/ή διαχειριστή/τρια του νομικού προσώπου ή τον/την αναπληρωτή/τρια του/της σε περίπτωση νόμιμου κωλύματος, οι οποίοι καθίστανται δημόσιοι υπόλογοι (...) 8. α) Με απόφαση της σχολικής επιτροπής, μετά την απόφαση κατανομής των ποσών των τακτικών και πρόσθετων επιχορηγήσεων, προσδιορίζεται το ποσό που τίθεται στη διάθεση κάθε σχολικής μονάδας για την αντιμετώπιση άμεσων λειτουργικών αναγκών. Το ποσό αυτό κατατίθεται σε τραπεζικό λογαριασμό, ο οποίος τηρείται με δικαιούχο τη σχολική επιτροπή με προσθήκη του ονόματος της αντίστοιχης σχολικής μονάδας. Το διοικητικό συμβούλιο της σχολικής επιτροπής εξουσιοδοτεί τον/την διευθυντή/τρια ή τον/την εκτελούντα/ούσα χρέη διευθυντή/τριας της σχολικής μονάδας, καθώς και τους νόμιμους αναπληρωτές τους, να προβαίνουν σε κάθε κίνηση του τραπεζικού λογαριασμού που κρίνεται απαραίτητη για την κάλυψη λειτουργικών αναγκών των μονάδων τους κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Εξουσιοδοτήσεις μεμονωμένων κινήσεων υπογράφονται από τον/την οικονομικό/ή διαχειριστή/διαχειρίστρια ή τον/την αναπληρωτή/τρια του/της. Τα εξουσιοδοτημένα για την κίνηση του λογαριασμού πρόσωπα καθίστανται δημόσιοι υπόλογοι (...) 9. α) Για οποιαδήποτε πληρωμή δαπάνης που ενεργείται από τον/την πρόεδρο της σχολικής επιτροπής ή εξουσιοδοτημένο πρόσωπο ή από τον/την διευθυντή/τρια του σχολείου απαιτείται να υπάρχει αντίστοιχο δικαιολογητικό, όπως τιμολόγια, ή άλλο παραστατικό του ΚΒΣ (...) 14. Η οικονομική λειτουργία των σχολικών επιτροπών εποπτεύεται υποχρεωτικά από τον/την προϊστάμενο/η οικονομικών υπηρεσιών του οικείου Δήμου, ο/η οποίος/α: α) υποβάλλει, τουλάχιστον σε τριμηνιαία βάση, συνοπτικό απολογισμό εσόδων και εξόδων και βασικών στοιχείων ισολογισμού (απαιτήσεις, διαθεσίμων και υποχρεώσεων) στη

δημοτική επιτροπή και β) μεριμνά για τη μηνιαία ενημέρωση των βάσεων δεδομένων του Υπουργείου Εσωτερικών με τα οικονομικά στοιχεία τους (...)), στο άρθρο 5 ότι «Για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται ειδικώς στη παρούσα εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις του Κ.Δ.Κ. (ν. 3463/2006)» και στο άρθρο 6 ότι «Η υπ' αρ. 8440/25.02.2011 (Β' 318) απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης καταργείται από 1ης Ιουλίου 2024».

10. Από τις προαναφερόμενες στις σκέψεις 4 έως 9 διατάξεις συνάγονται τα εξής: Οι σχολικές επιτροπές, η σύσταση των οποίων προβλέφθηκε το πρώτον με το άρθρο 5 του ν. 1894/1990, αποτελούν δημοτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με αποκλειστικό σκοπό τη διαχείριση των πιστώσεων προς κάλυψη των δαπανών της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων αρμοδιότητάς τους, καθώς και την εκτέλεση έργων για την επισκευή και συντήρησή τους. Με το ίδιο άρθρο, του οποίου οι προβλέψεις επαναλαμβάνονται και στο άρθρο 243 του ΚΔΚ, ορίστηκε ότι σε κάθε σχολική επιτροπή υπάγονται ένα ή περισσότερα δημόσια σχολεία της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ανάλογα με τις τοπικές ανάγκες, η κατανομή δε αυτή μεταβλήθηκε με το ν. 3852/2010, με το άρθρο 103 του οποίου ορίστηκε πλέον ότι κάθε δήμος θα διαθέτει δύο σχολικές επιτροπές, σε καθεμία από τις οποίες θα υπάγονται όλες οι σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αντίστοιχα, με εξαίρεση τους δήμους με πληθυσμό άνω των 300.000 κατοίκων, στους οποίους δύναται να συσταθούν αντίστοιχες σχολικές επιτροπές για καθεμία δημοτική κοινότητα. Εξάλλου, ήδη με το άρθρο 28 του ν. 5056/2023 οι σχολικές επιτροπές καταργούνται αυτοδικαίως και οι αρμοδιότητές του περιέρχονται από 30.6.2024 στους οικείους δήμους, με εξαίρεση τους δήμους με περισσότερες από 100 σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, στους οποίους οι σχολικές επιτροπές δύνανται να διατηρηθούν με απόφαση του οικείου δημοτικού συμβουλίου που λαμβάνεται έως τις 31.3.2024. Με το άρθρο 30 του ίδιου νόμου ορίστηκε ότι για την άσκηση των αρμοδιοτήτων των καταργούμενων σχολικών επιτροπών οι οικείοι δήμοι συστήνουν υποχρεωτικά έως 2 επιτροπές ή 1 επιτροπή ανά δημοτική κοινότητα, εφόσον πρόκειται για δήμο με πληθυσμό άνω των 100.000 κατοίκων. Τούτων δοθέντων, από 30.6.2024 και εφεξής, η διαχείριση των πιστώσεων προς στήριξη της διοικητικής λειτουργίας των σχολικών μονάδων των δήμων ασκείται από τους ίδιους, μέσω επιτροπών που δεν διαθέτουν ξεχωριστή νομική προσωπικότητα, με εξαίρεση τις περιπτώσεις δήμων στους οποίους λειτουργούν περισσότερες από 100 σχολικές μονάδες και οι οποίοι έχουν λάβει απόφαση, ως τις 31.3.2024, περί διατήρησης των σχολικών επιτροπών τους, ως αυτοτελών δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, των οποίων η οικονομική λειτουργία εποπτεύεται, πάντως, υποχρεωτικά από τον προϊστάμενο οικονομικών υπηρεσιών των δήμων αυτών.

11. Περαιτέρω, τόσο από τη συστηματική όσο και από την ιστορική ερμηνεία των άρθρων 239 έως 243 του ΚΔΚ προκύπτει σαφώς ότι οι σχολικές επιτροπές αποτελούν μεν δημοτικά νομικά πρόσωπα, όπως αυτά τα οποία ενδεικτικώς αναφέρονται στο άρθρο 239 παρ. 1 του ΚΔΚ (κέντρα κοινωνικής προστασίας, πνευματικά ή αθλητικά κέντρα, βιβλιοθήκες, μουσεία κ.ά.) και διέπονται εν γένει από τις διατάξεις των άρθρων 239 έως 242 του ΚΔΚ, στις οποίες (σχολικές επιτροπές) αναφέρεται, όμως, ξεχωριστά και ειδικά το άρθρο 243 του ΚΔΚ, το οποίο ενσωματώνει το βασικό θεσμικό πλαίσιο του άρθρου 5 του ν. 1894/1990, στο οποίο παραπέμπει, και ρυθμίζει πλέον εξαντλητικά, μαζί με το άρθρο αυτό, τα σχετικά με τη σύσταση και λειτουργία τους. Συνεπώς, σαφώς προκύπτει ότι οι σχολικές επιτροπές δεν διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 239 έως 242 του ΚΔΚ, που αφορούν στα λοιπά δημοτικά νομικά πρόσωπα, αλλά αποκλειστικά από αυτές των άρθρων 5 του ν. 1894/1990 και 243 του ΚΔΚ, σε συνδυασμό με αυτές των άρθρων 103 του ν. 3852/2010 και ήδη 27, 28, 30 και 31 του ν. 5056/2023. Ειδικότερα δε, το άρθρο 242 παρ. 1 του ΚΔΚ που προβλέπει τη δυνατότητα καταβολής εξόδων παράστασης στους προέδρους και αντιπροέδρους των διοικητικών συμβουλίων των δημοτικών ν.π.δ.δ. δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση των σχολικών επιτροπών, καθώς αυτές διέπονται αποκλειστικά από τις ανωτέρω διατάξεις, οι οποίες, αφενός μεν δεν παραπέμπουν στο άρθρο αυτό, αφετέρου δε ουδόλως προβλέπουν την καταβολή εξόδων παράστασης στα ανωτέρω πρόσωπα. Σε διαφορετική περίπτωση, είτε θα υιοθετείτο η διατύπωση που απαντάται στο άρθρο 244 του ΚΔΚ, αναφορικά με τα λιμενικά ταμεία, ότι δηλαδή οι σχολικές επιτροπές διέπονται από τις διατάξεις των άρθρων 239 επ. του ΚΔΚ, είτε το άρθρο 242 θα ετίθετο συστηματικά μετά το άρθρο 243, ώστε να καθίσταται σαφές ότι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του και οι σχολικές επιτροπές. Η δε διατύπωση, στη διάταξη του άρθρου 243 παρ. 1 του ΚΔΚ, ότι οι σχολικές επιτροπές «διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος» έχει την έννοια ότι το θεσμικό τους πλαίσιο ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος άρθρου (του 243) και όχι του παρόντος νόμου (του ΚΔΚ, άρα και των άρθρων 239 επ.), προεχόντως διότι διαφορετική ερμηνεία σαφώς αντιβαίνει όχι μόνο στο γράμμα της διάταξης, αλλά και στη διαχρονική αντιμετώπιση από τον νομοθέτη των ρυθμίσεων του άρθρου 243 του ΚΔΚ. Και τούτο, διότι, εάν ο νομοθέτης ήθελε να εφαρμόζονται επί των σχολικών επιτροπών οι αφορώσες στα λοιπά δημοτικά ν.π.δ.δ. διατάξεις των άρθρων 239 επ. του ΚΔΚ, συμπεριλαμβανομένης αυτής του άρθρου 242 παρ. 1 για τα έξοδα παράστασης, θα το όριζε ρητώς, επιλέγοντας είτε τη διατύπωση του άρθρου 244 παρ. 1 του ΚΔΚ για τα δημοτικά λιμενικά ταμεία, είτε τη διατύπωση «διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου». Η κρίση δε αυτή επιρρωνύεται και από το γεγονός ότι στην οικεία αιτιολογική έκθεση, επί του άρθρου 243 του ΚΔΚ, ρητά αναφέρεται ότι το εν λόγω άρθρο αποτελεί ειδικότερη ρύθμιση σε σχέση με τα λοιπά δημοτικά νομικά πρόσωπα, τα οποία διέπονται εν γένει από τις διατάξεις των άρθρων 239 επ.. Η εισαγωγή αυτοτελών (ειδικότερων) διατάξεων

για τις σχολικές επιτροπές, σε σχέση με τα υπόλοιπα δημοτικά νομικά πρόσωπα, επαναλαμβάνεται, άλλωστε, και στις μεταγενέστερες διατάξεις των άρθρων 103 παρ. 2 του ν. 3852/2010 και ήδη 28, 30 παρ. 1 και 31 του ν. 5056/2023, παράλληλα δε προβλέπεται ότι οι σχολικές επιτροπές εξαιρούνται της εφαρμογής των διατάξεων τόσο του λογιστικού των δήμων και κοινοτήτων και του λογιστικού των ν.π.δ.δ., που διέπουν τα υπόλοιπα δημοτικά ν.π.δ.δ., όσο και του δημοσίου λογιστικού και ακολουθούν ένα σύστημα οικονομικής διαχείρισης και τήρησης των λογαριασμών τους που προβλέπεται αρχικά στο άρθρο 3 της 8440/2011 απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και ήδη από 1.7.2024, μετά την κατάργηση αυτής, στο άρθρο 3 της 45120/2024 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Εσωτερικών, στο πλαίσιο του οποίου (συστήματος) καθορίζονται τα δημοσιονομικώς υπεύθυνα πρόσωπα βάσει ιδιότητας (de lege υπόλογοι). Εξ όλων των ανωτέρω συνάγεται ότι, κατά τη διαχρονική αντίληψη του νομοθέτη, οι σχολικές επιτροπές, στους δήμους στους οποίους διατηρούνται, αποτελούν ιδιαίτερη κατηγορία δημοτικών νομικών προσώπων, η οποία διέπεται από ειδικό ρυθμιστικό πλαίσιο, αυτοτελές σε σχέση με αυτό που εφαρμόζεται για τα λοιπά δημοτικά νομικά πρόσωπα, ενόψει δε της ειδικότητάς του, για όσα θέματα δεν ορίζονται σε αυτό, δεν δύναται να εφαρμοστεί (ούτε αναλογικά) το γενικό πλαίσιο που διέπει τα δημοτικά νομικά πρόσωπα, άνευ σαφούς πρόβλεψης ή ρητής παραπομπής σε σχετική διάταξη του πλαισίου αυτού, σε κάθε δε περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η καταβολή εξόδων παράστασης συνέχεται αναγκαίως με την εύρυθμη λειτουργία των οργάνων τους (διοικητικού συμβουλίου), ώστε να θεωρείται συμπληρωματικώς εφαρμοστέα και η διάταξη του άρθρου 242 παρ. 1 του ΚΔΚ, προς πλήρωση υποτιθέμενου ρυθμιστικού κενού στις διατάξεις του άρθρου 243 του ίδιου Κώδικα (πρβλ. εξ αντιδιαστολής ΣτΕ 271/2024, 988/2023).

12. Μειοψήφησε η Σύμβουλος Νεκταρία Δουλιανάκη, η οποία διατύπωσε τη γνώμη, στην οποία προσχώρησαν η Αντιπρόεδρος Μαρία Αθανασοπούλου και η Σύμβουλος Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα, ότι κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 243 του ν. 3463/2006, οι Σχολικές Επιτροπές διέπονται τόσο από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 1894/1990 όσο και από τις διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και επομένως και από το άρθρο 242 αυτού, που προβλέπει την καταβολή εξόδων παράστασης. Ως εκ τούτου, στους Προέδρους αυτών καταβάλλονται έξοδα παράστασης, ύστερα από απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, το ύψος των οποίων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών.

13. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση έγινε εν μέρει δεκτή η από 20.5.2019 έφεση της αρχικώς εκκαλούσας,, η οποία απεβίωσε και την κατ' έφεση δίκη συνέχισαν οι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της, και, κατά της/2019 Πράξης του Επιτρόπου του Ελεγκτικού

Συνεδρίου στο Δήμο Με την Πράξη αυτή είχε καταλογιστεί υπέρ του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «Σχολική Επιτροπή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δήμου» και σε βάρος της αρχικώς εκκαλούσας, μεταξύ άλλων, το ποσό των 25.000 €, το οποίο αυτή φέρεται ότι εισέπραξε αχρεωστήτως, ως έξοδα παράστασης, για το χρονικό διάστημα από τον Οκτώβριο του 2011 έως τον Σεπτέμβριο του 2014, υπό την ιδιότητα της προέδρου της ως άνω σχολικής επιτροπής. Το δικάσαν Τμήμα με την αναιρεσιβαλλομένη δέχθηκε ότι η καταβολή εξόδων παράστασης στην αρχικώς εκκαλούσα για τα έτη 2011 και 2014 ήταν νόμιμη, δεδομένου ότι για τα έτη αυτά είχε εκδοθεί σχετική απόφαση του δημοτικού συμβουλίου, σύμφωνα με το άρθρο 242 παρ. 1 του ΚΔΚ, αφού προηγουμένως είχε κρίνει ότι τα έξοδα παράστασης, τα οποία καταβάλλονται στον πρόεδρο διοικητικού συμβουλίου δημοτικού ν.π.δ.δ., καταβάλλονται και στους προέδρους των σχολικών επιτροπών, καθόσον, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 243 του ΚΔΚ, οι σχολικές επιτροπές διέπονται τόσο από τις διατάξεις του άρθρου 5 του ν. 1894/1990 όσο και από τις διατάξεις του ΚΔΚ και, συνεπώς, και από το άρθρο 242 παρ. 1 αυτού, που προβλέπει την καταβολή εξόδων παράστασης.

14. Με την κρινόμενη αίτηση προβάλλεται ότι το δικάσαν Τμήμα, δεχόμενο όσα στην προηγούμενη σκέψη αναφέρθηκαν, εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις διατάξεις των άρθρων 242 παρ. 1 και 243 του ΚΔΚ. Τούτο δε, διότι οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 242 του ΚΔΚ δεν εφαρμόζονται στις σχολικές επιτροπές, καθώς τα εν λόγω δημοτικά νομικά πρόσωπα ρυθμίζονται ειδικά και εξαντλητικά από τις διατάξεις των άρθρων 5 του ν. 1894/1990, 243 του ΚΔΚ και 103 του ν. 3852/2010, οι οποίες ουδόλως προβλέπουν την καταβολή εξόδων παράστασης στον πρόεδρο του διοικητικού τους συμβουλίου. Επομένως, το δικάσαν Τμήμα όφειλε, κατ' ορθή ερμηνεία αυτών, να αποφανθεί ότι η διάταξη της παρ.1 του άρθρου 242 του ΚΔΚ δεν ήταν εφαρμοστέα στην κριθείσα υπόθεση και, συνεπώς, να κρίνει ότι ο σε βάρος της τότε εκκαλούσας καταλογισμός για την αιτία αυτή ήταν νόμιμος.

15. Με τα δεδομένα αυτά και με βάση όσα έγιναν δεκτά στη σκέψη 10 της παρούσας, το Δικαστήριο κρίνει, κατά πλειοψηφία, ότι πρέπει η υπό κρίση αίτηση να γίνει δεκτή, κατά παραδοχή του σχετικού λόγου αναίρεσης, και να αναιρεθεί υπέρ του νόμου η προσβαλλόμενη 1184/2023 απόφαση του Δευτέρου Τμήματος, καθώς μη νομίμως λαμβάνεται απόφαση περί καταβολής εξόδων παράστασης στους προέδρους και αντιπροέδρους διοικητικών συμβουλίων των σχολικών επιτροπών που λειτουργούσαν έως 29.6.2024, καθώς και όσων εξ αυτών διατηρούνται σε λειτουργία από 30.6.2024, δυνάμει του άρθρου 28 παρ. 5 του ν. 5056/2023, δοθέντος ότι η διάταξη του άρθρου 242 παρ. 1 του ΚΔΚ δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση τους. Περαιτέρω, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις των άρθρων 27 παρ. 1 και 31 του ν. 5056/2023, σύμφωνα με τις οποίες καταργήθηκαν αυτοδικαίως, από 31.12.2023, όλα τα ν.π.δ.δ. που είχαν συσταθεί με οποιονδήποτε

τρόπο από ΟΤΑ α' βαθμού και λειτουργούσαν κατά τα άρθρα 239-242 του ΚΔΚ, δεν επιτρέπεται δε εφεξής η σύσταση ν.π.δ.δ. από ΟΤΑ α' βαθμού, κατά τα άρθρα 239, 243 και 254 του ΚΔΚ και 103 του ν. 3852/2010, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι από 1.1.2024 δεν καταλείπεται εν γένει πεδίο εφαρμογής για τη διάταξη του άρθρου 242 παρ. 1 του ΚΔΚ. Οίκοθεν νοείται ότι είναι μη νόμιμες οι αποφάσεις για τη νομική δέσμευση, κατά την έννοια του άρθρου 66 παρ. 1 του ν. 4270/2014, πιστώσεων για την καταβολή εξόδων παράστασης σε προέδρους και αντιπροέδρους των σχολικών επιτροπών, καθίσταται δε αχρεώστητη η σχετική καταβολή τους στα ανωτέρω πρόσωπα και αποτελεί έλλειμμα δημόσιας διαχείρισης, κατά την έννοια του άρθρου 141 του ν. 4820/2021.

16. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω και δεδομένου ότι η υπό κρίση αίτηση δεν επάγεται έννομες συνέπειες για τους διαδίκους στη δίκη επί της οποίας η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε, το Δικαστήριο διατηρεί αυτή αμετάβλητη, σύμφωνα με το άρθρο 177 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Για τους λόγους αυτούς

Δέχεται την υπό κρίση αίτηση αναίρεσης.

Αναιρεί υπέρ του νόμου την 1184/2023 απόφαση του Δευτέρου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Αποφαίνεται ότι η διάταξη του άρθρου 242 παρ. 1 του ν. 3463/2006 (Α' 114) δεν τυγχάνει εφαρμογής επί των δημοτικών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Σχολικές Επιτροπές», τα οποία λειτουργούσαν μέχρι τις 29.6.2024, και όσων εξ αυτών εξακολουθούν να λειτουργούν από 30.6.2024 και εξής, δυνάμει του άρθρου 28 παρ. 5 του ν. 5056/2023, μη νομίμως δε λαμβάνεται απόφαση περί καταβολής εξόδων παράστασης στους προέδρους και αντιπροέδρους διοικητικών συμβουλίων των εν λόγω επιτροπών.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στις 12 Φεβρουαρίου 2025 μέσω τηλεδιάσκεψης, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ**

**Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΑΝΤΙΓΟΝΗ ΣΤΙΝΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ**

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 7 Μαΐου 2025 (βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ**

**Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΤΣΑΛΑ**